

Łódź po morju jědže naša

**Wječor praješe Jezus
k svojim wučomnikom:
„Přewjezmy so na druhu stronu.“**

Mark 4,35

Serbja njejsu lud, kiž by wulke nazhonjenja z mórskim žiwjenjom měł. Swět matrozow, łódźow a přistawow je jim poprawom cuzu. Snadž so to nětko w zwisku z wutwarom Łužiskeje jězoriny změni, hdyž dóstanjemy łódže, přistawy a matrozow.

Hačrunjež njemějachu Serbja bjespřesředni kontakt z maritimnym swětom, bě jim zaběra z bibliju přeco zaso přiležnosť, so łódźnistwu přiwobroćić. Wosebje znata a skutkowana bě stawizna wo změrowanju morja. Jezus přewjeze so z łódžu rybakow na tamny brjóh jězora Genecaret. Pozběhnje so wulki wichor, tak zo hrozy nurjenje łódže. Wučomnicy budža Jezusa, kotryž měrnje spi. Wón pohrozy wětrej a rěčeše k wodze: „Mjelč a woněm!“ Džiw so sta: „Wětr přesta a sta so wulka čišina.“

Jan Kilian je napisał krasny kěrluš, w kotrymž wužiwa stawiznu wo změrowanju wichora. Namakamy jón w jeho knižce „Spěwarske wjesele“ z lěta 1846. Tu su někotre wurězki ze spěwa „Rejza přez morjo žiwjenja“:

Łódź po morju jědže naša,
wótcny kraj so přibliži,
wětry nas a žołmy traša,
k měru pak smy wjezeni.

Zašle nam su zbóžne lěta
wjesoleho džěcatstwa,
won do njeměrneho swěta
nuza nas je zanješta.

Hłuboko so podnurjamy
w mutnych wodach žałosće,
hłuboko sej rozpomnjamy,
kak nas wjedra trječja wšě.

W bibliskej stawiznje spi Jezus zady we łódži na zawku. Po zdaću wón ničo njećini přećiwo strachej, w kotrymž jeho

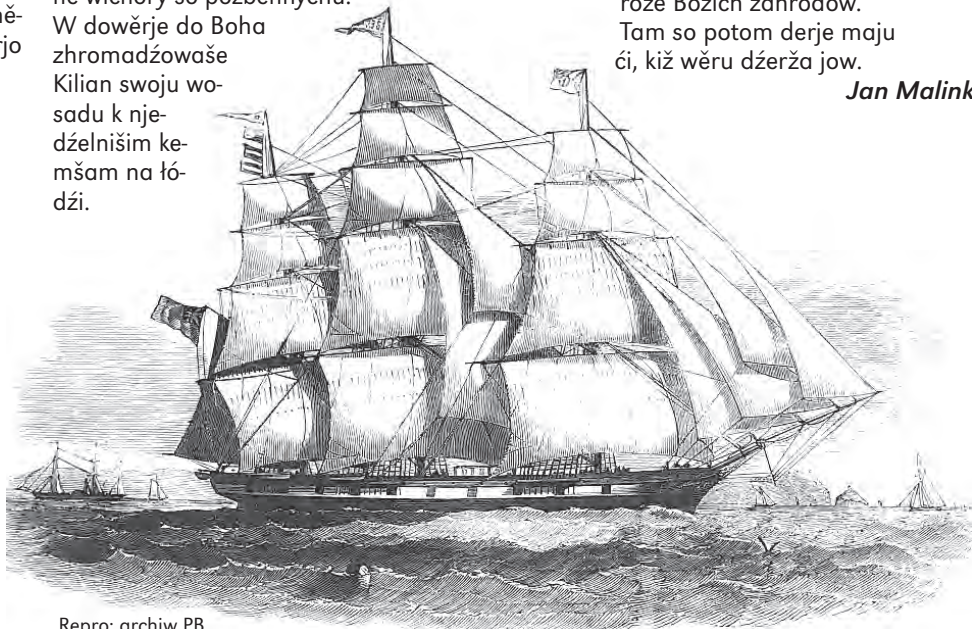
wučomnicy su. Tak tež džensa mnozy ludžo měnja, zo Bóh ničo njećini přećiwo čerpjenju w swěće, ničo přećiwo hłodej a nuzy, ničo přećiwo wójnam abo terorej. Tola Jan Kilian je połny dowěry k Jezusej:

Ale my we wysokosci
Knjeza mamy mócneho,
kiž tych žołmow surowosci
njeda na nas přelec so.

Morja šumjenje wón staji,
wětry 'mu su poslušne.
Hdyž wón jenož słowo praji,
da wšo nahle woćichnje.

Kilian sonješe wo wupućowanju do cuzeje zemje. Měješe plany, so z łódžu přewjesć přez morjo do Awstralije abo do Texasa. Snadž su tajke sony pozbudžili fantaziju a jeho kreatiwny pēsnerski dar. Hdyž dóndže w lěće 1854 woprawdže k wulkemu wupućowanju do Texasa, dožiwichu serbscy wupućowarjo runje tajku strašnu jězbu přez morjo, kaž bě ju Kilian wopisał. Cholera žadaše sej mnohe wopory. Strašne wichory so pozběhnychu.

W dowěrje do Boha
zhromadžowaše
Kilian swoju wosadu k nje-
dželnišim kemšam na łódži.

Repro: archiw PB

Skónčnje docpěchu wupućowarjo přistaw w Galvestonje a natwarichu sej swoju serbsku koloniju Serbin. Tola tež w nowym swěće čakaše na nich nuza a horjo. W bibliji bě změrowanje wichora jedna epizoda w žiwjenju wučomnikow z Jezusom. Pola Kiliana je cyłe čłowjeske žiwjenje předstajene jako jězba po morju. Nuza a horjo so přeco zaso nawalujetej. Jedyn strach je přewinjeny, druhi zastupi. Kilian pak tež w tutym položenju swoju wěru njespušći. Jezus ma móc, nam we wšitkich njeměrach a šumjenjach našeho žiwjenja měř a pokoj spožćić. Na łódži, kiž nas wjeze přez morjo žiwjenja, njetrjebamy so bojeć, přetož tón, kiž knježi nad swětom, pomha nam w horju a nuzy. „Sylna ruka dđerži nas.“

Tamny brjóh, hdžež łódź doskónčnje přistawi, je Boža wěćnosť. Jězba žiwjenja njeskónči so ze smjercu, ale smy wjezeni do wěćneho měra. Smjerc njeje ničo drugeho, hač zo docpějemy tamny brjóh a zo wustupimy z łódže na domjacy kraj, „hdžež smy wušli z wichora“.

Tam we swětle zakčewaju
róže Božich zahrodow.
Tam so potom derje maju
ći, kiž wěru dđerža jow.

Jan Malink

Swěca w čěmności

Lube džěci, wěsće kak rjenje to je w swojim ćopłym łožu spinkać? Mojej noze tyknu pod přikryw (najradšo mam poslešć, na kotrymž je mały knočík namolowany) a wšitke moje plyšowe zwěrjotka mam při sebi.

Druhdy pak w nocy wotuću, traš dokelž wohnjowa wobora jědže abo dokelž mje někajki praskotak wubudzi. Potom je přeco rjenje, zo móžu k swojimaj staršimaj do wulkeho łoža zalěsć. To je či bludženje – po čěmny koridorje – přeco dyrbju hladac, zo so nihdže njestorču a so njezakopolu přez někajke awto, kiž moja sotra po hrajkanju zrumowata njeje (hdyž sej prawje přemyslu, sym najskerje ja na awto tam pozabyła).

Na zbožje pak je mi mój kmótr njedawno małki darik sobu přinjesł: Skónčnje mam swójsku kapsnu lampu. Hdyž nětko wotuću, sej swoju lampku wozmu a so hižo žaneho ćmoweho koridora

boječ njetrjebam. Hdžežkuli z njej swěću, widžu wšo dosć derje.

Jako je so maminka wječor z džěta

wróćiła, sym jej hnydom swoju lampu pokazala. Wona je so tež wjeseliła, zo nětko žadyn strach před ćmowym koridorom wjace nimam. A maminka je mi hišće něšto přeradziła: Tež Bóh je swětko – druhdy kaž swětko mojeje kapsneje lampy. Wón nas přewodžuje a nam puć pokazuje.

Nank je prajił, zo je Jezus wo sebi prajił: „Ja sym swětko swěta. Štóz za mnu dže, njebudže chodźić w čěmności, ale změje swětkosć žiwjenja.“

Ja sej to tak předstaju: Tam hdžež je ćma, hdžež nič njewidžu a so njewuznaju, tam je Jezus při mni a mi ze swójim swětkom swěći.

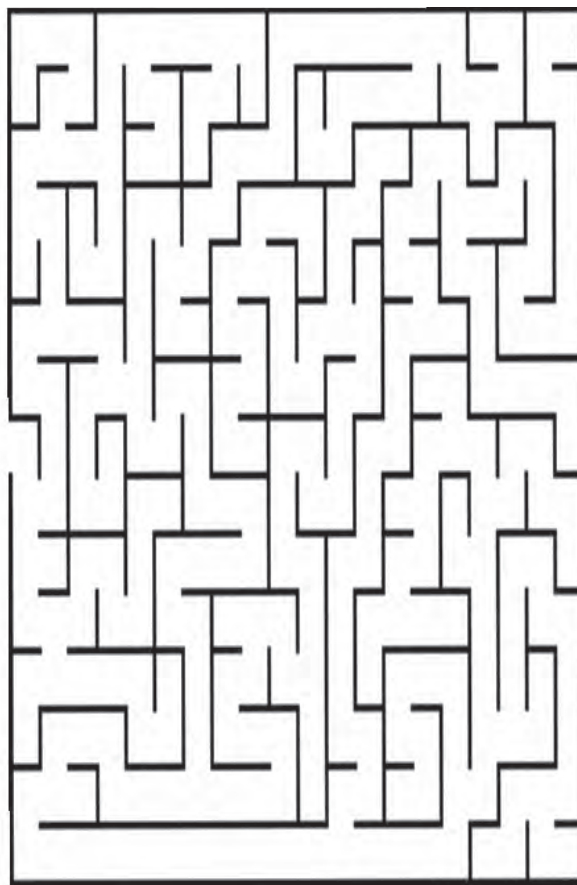
Tak so žaneje čěmnoty boječ njetrjebam. A to je tola rjenje wědžeć, zo tute swětko přeco při mni je!

„Trjechi, Mina!“, je maminka prajiła a zaspěwata kěrluš, kiž je so tak započal: „Nětk jasne slónčko zašlo je a čěmna nóc so pokaže; daj, Chryšće, kiž ty swjaty sy, zo počmje chodźić njeb'džemy.“

Waša Mina
Měrcin Bałcar

Namakaš puć přez čěmny koridor?

Džěłarnička Bjesadow

Sobotu, 2. februara 2019, w Hodžiju w něhdyšej šuli při nawsy (Am Dorfplatz 2)

13.45 hod. powitanje a nutrnosć

14.00 hod. dwurěčna klankohra „Kito husličkar“ za džěci a dorosćenych

14.45 hod. swačina

15.15 hod. skupinske džěło: konwersacija a rěčne zwučowanja

16.00 hod. kónc

Na zarjadowanje su wšitcy zajimcy přeprošeni, tež štóz žanej Bjesadže njepřisłuša. Wutrobnje přeprošujetej

**Hodžijska Bjesada
a Serbske ewangelske towarstwo**

Maćična akademija

Štwórtk, 7. februara, w 19.30 hod. přednošuje Trudla Malinkowa w Budyskim hosćencu „Wjelbik“, Žitna 7, na temu „Na serbskich slědach po Awstralskej. Zacišće z lońšeho wopyta pola serbskeju towarstwow na pjatym kontinencie“. Přednošk budže w serbskej rěči, zastup je darmotny. Wšitkich zajimcow wutrobnje přeprošuje **stawizniska sekcija Maćicy Serbskeje**

Sympozij wó Mollerusu

W mjenju Mašice Serbskeje a Spěchowanskego towarstwa za serbsku rěc w cerkwi z. t. ako zarědowarja wutšobnje pšepšosujom na sympozij wó Mollerusu, kenž se wótmějo 27. februara zeger 4 w klubowni dolnoserbskego internata na Žylojskej 39 w Chóšebuzu. Comy fararja A. Mollerusa ze Tšupca nic jano ako awtora přednych šišćanych serbskich knigłow wucesciš, ale teke glědaš na druge aspekty jogo statkowanja, kótarež se pšedstajijo w pšednoskach wót P. Šurmana, H. S. Leipnera, S. Elikowski-Winklera a F. Kaulfürsta. Moderaciju pšewzejo farar Ch. Hanke ze Tšupca.

H. S. Leipner

Wo serbskim duchownstwje

Spočatk 16. lěstotka zahaji reformacija w dalokich džěłach lužicy nowu dobu. Tež za tu bydylacych Serbow woznamjenješe zawjedženje noweje wěry hłuboko sahacu socialnu a kulturnu změnu, kotraž so w nastaću spisowneje rěče a literatury kaž tež w přiběracym socialnym diferencowanju wotblyšćowaše. Wot tutoho wuwica bě předewšěm serbske duchownstwo potrje-

chene, kotraž sta so w běhu Zažneho nowowěka z wažnym pućrubarjom serbskich stawiznow.

Friedrich Pollack předstaji w swojej studiji na přikładze ewangelskich Serbow Hornjeje lužicy socialno- a kulturnostawizniske wuměnjenja za wutworjenje duchowneje elity narodneje mjeńšiny we wobłuku tehdyšeje stawoweje towaršnosće. Na zakładze wjace hač 800 žiwjenjebow rysuje awtor kolektivnobiografiski portret „serbskeho duchownstwa“ mjez reformaciju a Wienskim kongresom, w kotrež srjedzišću steji proces wuwica socialneho a etniskeho profila.

Knižna premjera budže we wobłuku 52. Lessingowych dnjow w Kamjencu srjedu, 13. februara, w 19.00 hod. w Lessingowym muzeju (Röhrmeisterhaus). **LND**

Friedrich Pollack, Kirche – Sprache – Nation. Eine Kollektivbiografie der sorbischen evangelischen Geistlichkeit in der frühneuzeitlichen Oberlausitz, Spisy Serbskeho instituta 65, 400 s., brošura 978-3-7420-2503-6, 29,90 €

K dwustotym narodninam Herty Wićazec

„Bych-li ja muž była, chcyła skutkować kaž muž; tak pak sym słaba žónska a njesměm žónskim postajene mjezy překročić, zo njebych so na žónstwu přehřešila“, pisaše Herta Wićazec w lěće 1848 swojemu přećelej Janej Bohuwěrej Mućinkej. Hačrunjež móžeše jenož ludowu šulu wopytać, čitaše klasikarjow literatury a zajimowaše so za wědomostny postup. Młoda nadarjena holca pěsnješe najprjedy němsce. Swoje basnje podpisowaše z „Henriette Lehmann“ a pozdžišo serbske z „Herta“. Štó pak bě Herta Wićazec, kotraž je w literarnych stawiznach znata jako přenja serbska basnjerka?

Jako přenje dźěćo narodži so wona 4. februara 1819 do ewangelskeje swójby w Budyšinje. Jeje nan bě krawc a žiwnosćer Jan Korla Gusta Wićaz. Mać Marja rodzena Mućerjec pochadžeše z Bórka. Na Kamjentnej hasy měješe swójba małe kłamarstwo z měšanymi tworami a chěžku ze sadowej zahrodu, hdžež Jeta abo Jetka – tak ju swójbni woľachu – rady jako dźěćo přebywaše. Z druhimi dźěćimi po zahrodze hanjec njebě jej možno, dokelž wot poroda sem na jednu nohu trochu chromješe. Po swojim nanje dźělaše jako šwalca a bě znata jako wušikna wušiwarka.

W lěće 1841 zezna Herta Wićazec tehdyšeho seminarista Krajnostawského wučerskeho wustawa Jana Bohuwěra Mućinka (1821–1904), kotryž bě znaty publicist w předměrcowskim lětdzesatku, zasaďejo so za ideje serbskeho narodneho hibanja. Mućink jeje basnjenje spěchowaše a ju do dalšeho wosebje serbskeho pisanja pohonjowaše, po tym zo bě jemu swoje němske hrónčka pokazala. Jeju wjazaše hłuboke duchowne přecelstwo, na kotrež so Herta Wićazec w svojich listach stajnje znowa počahowaše: „Swěrne přecelstwo budže namaj hišće w nazymje žiwjenja čerstwe kwětki na puć žiwjenja stać“, (z lista Mućinkej kónc lěta 1843). Zdobom je spóznać jeje stysk za woprawdžitej lubo-

Herta Wićazec

Repro: SKA

sću: „Nichtó njemóže tu lubosć wuhnać, kotruž ja we wutrobje haju ... Ja wěm, zo je tuta lubosć podarmo, a tola njemóžu so jeje wobróć, byli mje tež do njezboža wjedľa“, (z listow Mućinkej 28.3. a 6.5.1854).

Jeje literarne wotkazanje njeje bohate. Krótko po tym zo so Mućink w lěće 1858 z Julijanu Louisu Dammec woženi, poetiski hlós Herty Wićazec womjelkny. Ze zapiskow Jana Radyserba-Wjele wěmy, zo wšak je hišće za přiwuznych a znatych pisała serbske a němske hrónčka na sekle žarowanskich wěncow. Wozjewiło je so wot 1848 do 1859 w Tydženskich resp. Serbskich Nowinach dwanaće basnjow a šěsć krótkich proza tekstow. Zjmane su wona w zešiwku Serbskeje poezije „Herta Wićazec“ (wudał Kito Lorenc a zestajała Róža Domašcyna, LND 1993). Přidali su so někotre němske basnje a wučahi z listow Mućinkej.

W svojich twórbach so Herta Wićazec wot tehdy typiskeje ludowosće a praktikowaneho folklorizowaneho basnistwa rozeznawa. Jeje lyrika so zdaluje wot kolektivneho jednanja a so na subjektivnej sferje z motiwami nabožiny a přirody přibližuje

metafyziskim přemyslowanjam. W basni „Měr we wěrnym wótcnym kraju“ wopisuje jónu zemski kraj, kiž „zda so poľny žiwjenje“, tola „sćin wšo wobdawa“, a na druhim boku wěčny raj, hdžež „měr a swěrnosć bjez přestaća ... Bóh tón Knjez tam podawa“. Tematiske wusměrjenje na dualizm ćerpjenja a wumóženja jewi so we wjetšinje poetiskich tekstow basnjerki. Zdobom napadnje jeje swědomitosć při rymowanju a natwarje štučkow.

Wot serbskeje zjawnosće njewobkedžbowana zemře Herta Wićazec 24. měrca 1885 a bu na Tuchorskim pohřebnišću pochowana. Zo njeje wona zabyta, mamy so hłownje Adolfej Černemu dżakować, kotryž je jeje twórbu, wučahi z listow a žiwjenjeběh w Časopisu Maćicy Serbskeje 1900 a 1906 zjawnosći spřístupnił. Wón pokaza tež na znajomstwo Herty Wićazec z Janom Arnoštom Smolerjom, Janom Bartkom a Michałom Hórnikom. Po wšem zdaću je wona na přenim a druhim serbskim spěwanskim swjedženju sobu w chórze spěwala. Składnostnje wosmeho spěwanskeho swjedženja je napisala baseň „Powitanje 5. oktobra 1849“, charakterizuje spěwanski swjedžen jako „pychu najrjeńšu“, kotrež „miłosć duše napjelni“.

Cunje a čućiwe zynki přenjeje serbskeje basnjerki Herty Wićazec njech wostanu nam njezabyte kaž scěhowace wjerše basnje „Wudžerž, wboha wutroba“ z lěta 1857:

Wudžerž, wboha wutroba,
krótka je wša zrudoba!
Bórže po złym hrimanju –
kotrež z błyskom přičahnu,
zemju, skały roztrასnu –
stónčko so zas zajasni,
wšitku zrudžbu překrasni
a će lubje postrowi.
Z nadžiju k njejbju pohladaj,
sćerpliwy ty wočakaj –
tam maš prawy wótcny kraj!

Měrana Cušcyna

Njesměrna próca na naše dobro

Njedawno rozebrachmoj z wnučkom stary čišćak našeho ličaka. Aparat nochcyše wjace. Naju předewzaće bě spróćniwe dźěło, dokelž njebě aparat za rozebranje abo reparaturu twarjeny. Wšitko bě kruće zalěpjene. Dyrbjachmoj sej samo hamor wzać, zo bychmoj wonkowny wobtwark rozbiło.

Nutřkowne „žiwjenje“ čišćaka naju dlěši čas zaběraše. Džiwachmoj so jara, što tam wšo widžec njebě. Běchu to stotki abo tysacy wjetšich a mjeńšich dźelow aparata, kiž bě so w Aziji twarił a tuni pola nas předat. Snadž bě so komplikowany aparat

w Europje abo Americie konstruował, twarić pak so tu njeje móht: By předrohi był. W Aziji zawěsće mnoho dźěła robotery dokonjeja. Přiwšěm je tajkemu čišćakej wjele spróćniwych rukow dopomhało. Móžno, zo su wšelke móličke koleska a šrubički dźěćace porsćiki zasadźeli a šrubowali. W duchu widžu dźěću w doľhich ryňkach při pasach sedžo stupidne dźěło wot ranja do wječora – zawěsće za maću mzdu – wukonjeć.

Běch sej čišćak před lětami za mało pjenjez kupił. Njemyslach tehdy na to, hdže a wot koho je so aparat produkował

a kak je niska plaćizna možna. Při rozebranju čišćaka so mi wuwědomi, kajke wumělstwo a njesměrna próca w nim tčitej. Woprawdže zaplaćił tutón wukon ze snadnej sumu njejsym.

Za produktom z Azije tči doľha stawizna. Wuklukowanje ludži na naše dobro. Dobytk wostanje wěsće w Europje – najwjace pola wikowarjow a pola nas kupcow přez njezrozumliwe niske plaćizny. Njewěm, kak ma so tutemu kapitalistiskemu skutkowanju zadžěwać. Ze svojimi linkami pak chcu čitarjow na naju spóznać skedžbnić.

Pawoľ Wirth

Za kóždym mjenom nowy swět

Mysle ke knize Křescána Krawca „Sej statok stajili“

Wozjewja-li Křescán Krawc (*1938) dokumentarisku literaturu, směmy wočakować, zo wotblyščuje awtor žiwje awtentiski wokomik reality. Jeho teksty so lochce čitaja, byrnjež so ze zmyslom žiwjenja zaběraja. A tež hdyž rysuje čezke situacije, je jeho předstajenje žiwjenju přichilene. W tym so awtorowa powaha pokazuje, bjez narcizma abo skorženja. Krawcowe teksty su informatiwne a powučne, nic powučace.

Najnowša kniha z jeho pjera „Sej statok stajili“ zjednoča dwanaće

(sebjep)portretow serbskich ludźi z Hornjeje, srjedźnjeje a Delnjeje Łužicy. Po rjedže zeznajemy Leńku Šoćčinu-Winarjec, skromnu a sebjekritisku, wjelelětnu spěwarku a woblubowanu moderatorku SLA; dr. Pětra Brězana, wo sebi přeswědčeneho, rezolutneho skótneho lékařarja; Manfreda Polaka, překlepaneho, za swojeho syna so zasadźowaceho wučerja; Fryca Wojta, optimistiskeho, pragmatiskeho bura a wjesnjanostu; Arnda Zobu, mnohorěčneho, reflektowaneho twarca fabrikow na mjezynarodnej runinje; Mata Krygarja, wjesoleho, optimistiskeho, praktiskeho hladarja dialyzowych pacientow; Jurja Njeka, prawom Jürgen (hlej Serbske Nowiny 7.1.2019), sprawneho, připóznateho a zbožowneho časnikarja; Pětra Dźiślawka, młodeho tekstarja ze zmyslom za hódnotu serbskeho; Marju Pěčkec a jeje hnujacy, čezki puć wot Witaj-šulerki k młodej kublarce; Astrid Šramowu, laborantku a entuziastisku mać, kiž je swojimaj džowkomaj tak wjele kaž móžno serbsce wotročić da a z tym swójbnu řečnu změnu snano tež zaborzdžila abo samo přewobroćila (wědomostnje so tutemu procesej praji „reversing language shift“); Tomaša Čornaka, pragmatiskeho, wjelestronsce aktiwneho wizionara-wjesnjanostu kaž tež Brigitu Rässlerowu, přewšo angažowanu wučerku-wuměnkarku, kiž zamóže dorosćenych za wuknjenje serbsčiny zahoric a jich wjesć. Čitar zeznajomi so z wosom muskimi a štyrjomi žónskimi, při čimž wustupuja w (sebjep)portreće Astrid Šramoweje tež jeje džowce a w tym Brigitu Rässleroweje džewjeć jeje kursist(k)ow serbsčiny.

We wostatnym teksće „Naša šula – naš statok“ powěda sydomnaće akterow z wida wobdžělenych (najskeje přeni raz) wo

přehratym boju zdženjenja srjedźnjeje šule w Chróšćicach. Mjez Serbami mamy wšelake měnjenja wo kubłanskich strukturach, štož so tu indirektnje wotblyščuje. Ludžo, kiž su zawrjene šule tehdy jako pječa njewobeńdzomny hamtski akt přewodželi, so drje zdžela mjenuja, nje-dóstanu pak hłosa. Maćizna je tež po 17 lětach hišće poľna dramatik. Tuž je wolił awtor formu choriskeho repetitiwa, mjenujo tekst w podtitulu „Scena wo „Chróšćan zběžku 2001““. Tekst je najdlěši a najbóle elegi-

ski, je pomnik poraženym wojowarjam a wojowarkam. Runje na nim začuwaš, kak wažne je, wo trawmatiskim dožiwjenju so wuprajic směć.

Tola tež pola protagonistow tamnych tekstow začuwaš, kak derje je, zo něchtó připosłucha a zo so zjawnje bilancuje. Napisanje a wozjewjenje wuprajenjow stej dalšej wažnej a wšej česće hódnej krokaj tworjenja indiwiduelneje a kolektiwnje serbskeje kaž tež regionalneje identity. Krawc jako chronist stawiznow wšedneho dnja a z dobom psychoterapeut?

Džak pak słuša na kóždy pad tež akribiskimaj lektoromaj Ingridze Juršikowej a Pětrej Thiemannej za jeju swědomite džěło a za to, zo su teksty při wšej indiwidualnosći do řečno-stilistiskeho cyłka zwjazane. Kniha je po zwučenym wašnjú spodobnje wuhotowana wot Isy Bryccyneje.

Dwoje wšak by rozšěriło informacisku dimensiju knihi.

To jedne: Hladamy-li na pochad wustupowacych protagonistow, tak su Delnja a srjedźna Łužica stajnje po třoch, ewangelska Hornja Łužica z jednym a katolska ze šěsć tekstami zastupjene. Zawěsće by we wšelakich regionach Łužicy a wězo tež zwonka njeje dalšich wosobinow bylo, kiž bychu swoje žiwjenje předstajili. Tak pak so bohužel skruća po regionach njewuwazeny wobraz wo serbskich kulturnych stawiznach.

To druhe: Zajimowany čitar njezhoni wo kon-tekstach wjace, hač zo nasta kniha, kaž na impresumowej stronje rěka, „na zakładze ertnych a pisomnych wuprajenjow portretowaných wosobow w lětach 2012 do 2018“. Trochuju, zo so w knize znajmjeńša wosomdžesat dožiwjených lět reflektuje. Informacija wo lěće narodženja protagonistow kaž tež bio- a bibliografiske

daty wo awtoru bychu ediciju bjezdweła wobohaćili.

Za lěpše rozumjenje konteksta bych sej z dobom přała krotke před- abo dostowo wo intencijach awtora při wuběrku wosobow, wo jeho postupowanju při rozmołwach, hač a jelizo haj, hdže su nahrawanja składowane, wšako budu njewobdžělane akustiske hłasy raz zajimawe za historiski řečespyt hornjoserbsčiny abo za stawiznopis.

Zajimawe by tež bylo zhonic wo principje rjadowanja tekstow runje tak, hač mějachu protagonisty možnosć teksty awtorizować. Škoda, zo njepěstuje LND tradiciju informatiwneho kontekstualizowaneho wudaća, kiž by služilo spěšnej wosobinskej informaciji a kulturnemu stawiznopisej.

Šwedski psychologa a lawreat Nobelowe myta za literaturu, Tomas Tranströmer, praji w jednej ze swojich basnjow: „Kóždy čłowjek – napoľ wočinjene durje, kiž wjedu do jstwy za wšitkich“. Čitajo Krawcowu knihu so čito literarnje přewšo derje wuwědomi, wězo z wosebiteho serbskeho hladanišća. Tuž přeju knize z lóncom dopomnjećow wjele čitarkow a čitarjow.

Christiana Piniekowa

Křescán Krawc, Sej statok stajili, LND Budyšin 2018, 200 str., kruta wjazba

Tomas Tranströmer

Napoľ hotowe njebjesa

Bjeznadžijnosć přetorhnje swój běh.
Bojazliwosć přetorhnje swój běh.
Sup přetorhnje swój lět.

Sprócnijwe swětło so wužórła.
Samo šerjenja jedyn srěbnu.

A naše wobrazy přińdu na swětło,
naše čerwjene zwěrjata lodoweje doby.

Wšitko počina so wobhladować.
Po stotkach džemy na slónco.

Kóždy čłowjek – napoľ wočinjene durje,
kiž wjedu do jstwy za wšitkich.

Bjezkónčna krajina pod nami.

Woda so mjez štomami zyboli.

Jězor je wokno do zemje.

preł. Christiana Piniekowa

Tomas Tranströmer (1931–2015) bě šwedski psychologa, powołanski poradźowar a basnik, nošer Nobelowe myta 2011 za literaturu

Pomjatnu taflu za fararja Körnera w Bockauwje wotkryli

Před 20 lětami, 10. oktobra 1998, bě něhdze dwaceći angažowanych wobydlerjow w Bockauwje w Rudnych horach založilo towarstwo „Magister-George-Körner-Gesellschaft“. Z tutym pomjenowanjom chcychu wuznamneho wosadneho fararja a chronista počesćić. Wažny zaměr z dobom bě, najstaršu Vitriol-woleńcu wuchowac. Mjeztym ma towarstwo 40 sobustawow a woleńca je wutwarjena na muzej. Pódlá nasta w léće 2002 towarstwowy dom, w kotrymž so prawidłownje wustajeńcy, přednoški a čitanja kaž tež lětnje swjědženje a zabawne wječorki zarjaduja. Dohromady 430 000 eurow, wšo z darow financowane, so dotal za wšelake projekty natoži.

W srjedźišću towarstwoweho džěla steješe wot započatka sem česćenje magistra Georga Körnera, kotryž bě wot 1747 hač do jeho smjerće 1772 farar w Bockauwje. Njesprócniwje so wo wosadne džělo a dobre šulstwo staraše. Nimo teho bě znaty jako wučenc a rěčespytnik. Lipšćanske Serbske předarske towarstwo jeho na čestneho sobustawa pomjenowa. Jako jeho najwuznamniši wukon płaći serbsko-němski słownik, kotryž w rukopisu zawostaji. Wo swoju blišu domiznu zdoby sej zaslužby jako wudawar „Bockauische Chronik“. Wo jeho skutkowanju je towarstwo w swojich mjeztym 22 publikacijach hižo tójšto wozjewiło.

Row fararja Körnera na starym kěrchowje při Bockauwskiej cyrkwi so nažel zdžeržal njeje. Tehodla počesćić jeho towarstwo składnostnje swojeho 20lětneho wobstaća z pomjatnej taflu. Swjatočnosť wotkryća wotmě so štwórtk, 13. septembra 2018. Wosadny farar Michael Lippky přednjese počesćowace słowa a modlitwu. Muski

Poswjećenje pomjatnej taflu za fararja Körnera w Bockauwje 13. septembra 2018

chór zarjadowanje hudźbnje wobrubli. Na džěsac centnarjow čěžkim zornowcowym kamjenju je připrawjena metalowa taflu z napisom:

„Magister Georg Körner / geb. 28. Nov. 1717 in Pölbitz / gest. 3. Mai 1772 in Bockau / Pfarrer in Bockau von 1747 bis 1772 / Er wurde am 7. Mai 1772 / „auf hiesigem Gottesacker zur Seiten des großen Kirchthores beerdigt“. // Zur Erinnerung und in ehrendem Gedenken / an den herausragenden / Pfarrer, Sprachgelehrten und Chronisten / gestiftet von der / Magister George Körner Gesellschaft e.V. Bockau / 2018 im 20. Jahr ihres Bestehens“.

Předsyda towarstwa, 76lětny Edgar Nahrath, so wjeseli, zo maja na kěrchowje 246 lět po smjerći wuznamneho fararja

Taflu za Georga Körnera

Foće: J. Espig

nětko zaso wopomnjenske městno za njeje. Mjeztym planuja hižo dalše počesćenje. Dotal wo Körneru wozjewjene přinoški chcedža rady w zhromadnej ediciji wudać.

Trudla Malinkowa

Wjace hač debjenka – ikona

Foto: P. Wirth

Kak so naš nan wjeseleše, jako ikonu (hlej wobraz) pola nas w „dobej stwě“ našeho noweho drjewjaneho domu wuhlada. Bě to jemu kaž luby postrow ze „znateho kraja“. Chrystus tež na njeho hladaše kaž džěnsa na naju. Mam jeho a jeho słowa we wutrobje. Namaj je ikona, kiž sym 1985 wot wučomnika Pětra Bussjägera w CJD Homburgu darjenu dostał, wjac hač wěc inwentara. Wěmoj sej ju česćić, byrnjež njeje drohoćinka we woćomaj wuměla. Njeznaju ćetu Pětra, kotraž bě po předložce ikonu na drjewo molowała. Najskerje bě pobožna duša, zo je sej runje tutón motiw wuzwolila. Zawěsće je so při molowanju husto modliła, kaž to z wašnjom je. W pobožnych domach ortodoksnych wěriwych słuša ikona wšudze na domjacy wołtar.

Rady a husto hladam do mjezwoča našeho wobrazu, Chrystusa. Woći wšudze na mnje kedžbujetej. To z dawnych časow dyrbi tak być. Ikony maja so po wěstych pravidłach molować. W ortodoksnych cyrkwach su ze zlotom a slěbrom debjene a so jako „swjate“ wokoša. To wězo nječinju, ale mam wobraz Chrystusa wutrobje rady. Ma w našim domje wosebite centralne městno. Štóz k namaj přińdže, tu teho Chrystusa widži. Je kaž postrow.

Znamjenja wěry su bohužel w ewangeliskich domach ředke. Wobžaruju tež na ewangeliskich pohrjebniščach, zo samo pola pobožnych swojbow symbole abo słowa nadžije na kamjenjach faluja. Za mnje swědča znamjenja wěry tež wo našej duchownej kulturje, kotraž wšak je so přez lětdžesatki zanjechała.

Pawoł Wirth

Cyrkej z dwěmaj dupomaj

Na serbskich slědach po Budyskej Michalskej wosadźe (2)

W léće 1619 založi město Budyšin Michałsku wosadu za ewangelskich Serbow wokolnych wsow. Hač do léta 1836 bě cyrkwinske žiwjenje w njej rzyz serbske, z toho časa je dwurěčne. Składnostnje létušeho 400lětneho wosadneho jubileja chcemy so rozhladować za serbskimi slědami w Michałskej cyrkwi a wosadźe.

Dupa z léta 1597

We wołtarnišću Michałskej cyrkwy stoji rjana, wumělsce z jandželkami a ornamentami wupyšena kamjentna dupa. Wona je wjac hač štyri lětstotki stara a ma zajimawe stawizny. Mišter Michael Schwenke ju w léće 1597 z Pirnaskeho pěškowca stwori. Budyska měščanska rada ju tehdy kupi,

Dupa z léta 1597 po wobnowjenju w létomaj 2015/2016 we wołtarnišću cyrkwy

Serbski napis na mosazowej plaće dupy z léta 1597, kotraž křćensku šklu dźerži

zo by ju w ewangelskim džělu Pětroweje cyrkwy postajiła. Tole pak katolske tachantstwo, kotremuž tehdy cyłe twarjenje slušeše, njedowoli. Tak přeměštni so dupa z němskeje Pětroweje do serbskeje Michałskej cyrkwy, hdžež so generacije Serbow při njej wukřičihu.

Dupa z léta 1884

Kónc 19. lětstotka so mjeztym nimale 300 lět stara dupa hižo njespodobaše. Nowy duchowny Korla Awgust Kalich, kotryž sta so 1882 Michałski farar, da ju w léće 1884 z nowej narunać. Dobru přiležnosć za to skičachu jubilejne 400. narodniny Martina Luthera, kotrež so w nowembur 1883 po wšej Němskej wulce swječachu. Jako

Dupa z léta 1884 před nowogotiskim wołtarnjom w sakristiji Michałskej cyrkwy

Na kamjentnej dupje z léta 1884 stoji jenož serbski napis.

Fota: J. Malink

dopomnjenku na tutón jubilej skaza sej wosada za 700 hriwnow nowu dupu z Wopakowskeho syenita. Wosomrózkata dupa z čorneho polěrowaneho kamjenja dósta pozłočany napis jenož w serbskej rěči: „Kaž wjele / was na / Khrysta / křćenych / je, či sće so / Khrysta / woblekli. / Gal. 3,27.“

Dotalnu dupu z léta 1597 wotstajichu w sakristiji, nowa pak dósta čestne město wosrjědž wołtarnišća centralnje před wołtarnjom. Jeje dla tehdy wuske wołtarnišćo rozšěrachu a z nowymi kamjentnymi platami wukładzachu. 27. apryla 1884 ju swjatočnje poswjećichu.

Postajenje noweje dupy bě započatk wobšěrných přeměnenjow. Přetož něšto lět pozdžišo, 1892, da farar Kalich dotalne wěcy z cyrkwy wurumować a wšón Boži dom w tehdy modernym stilu nowogotiki wuhotować.

Wuměna dupow 1922

Pod fararjom Kalichom kónc 19. lětstotka přewjedzene změny w cyrkwi wšak zbudźichu sylnu kritiku sakskeje pomnikoškitarjow, kiž tajke nowotarjenje w starožitnym Božim domje raznje wotpokazachu. Tehodla so po Přěnjeje swětowej wójnje za čas fararja Pawoła Rjedy wšelake přjedawše zasahnjenja zaso naprawichu. W léće 1922 so stary barokny wołtar a stara dupa ze sakristije zaso do cyrkwy wróćištej, nowy wołtar a nowa dupa pak so z cyrkwy do sakristije přeměštništej.

Při tutej wuměnje je hač do džensnišeho wostało. Dupa z léta 1884 ma nětko swoje trajne město w sakristiji před nowogotiskim wołtarnjom z léta 1892.

Zeserbsćenje stareje dupy

Dupu z léta 1597, při kotrejež běchu wšelake městna wobškodžene, da wosada na nastork fararja Jana Malinka w zymje 2015/2016 wot Budyskeho kamjenječesarja Uwe Konjena restawrowaće. Zdobom dowěri so kowarjej Michaeliej Kaczmarkej w Jaseńcy nadawk, nowu šklu za wodu a wěko zhotowić. Do mosazoweje platy, kotraž křćensku šklu dźerži, buštej bibliskej hronje w serbskej a w němskej rěči wudžěłanej, štož wobstara specialna firma w Drježdžanach. Serbske hrono je namoła: „Křćijće jich w mjenje Wótca a Syna a Swjateho Ducha.“, němske pak přilubjenje: „Siehe, ich bin bei euch alle Tage bis an der Welt Ende.“ Wobě stej wzatej ze słowow Jezusa wo křćenju pola Mateja na 28. stawje.

Na swójbných kemšach 13. měrca 2016 so wobnowjena dupa zaso Michałskej wosadźe přepoda. Z toho časa přeprošujetej napisaj w němskej a serbskej rěči na dalše křćenicy.

Trudla Malinkowa

Hród Zinzendorfa w Berthelsdorfje w nowym błyšču

W měrcowskim wudaću lěta 2004 informowaše Pomhaj Bóh wo zaměru tři lěta do toho založeneho towarstwa Zinzendorf-Schloss Berthelsdorf e.V., hród před rozpadom wuchować. Twardske džěta započinach so lěto po tym a přewjedzachu so krok po kroku we wotwisnosći wot nazběranych srědkow w formje darow a spěchowanja.

Na hrodže samym je wobnowjenje, wot zbytnych džělow nutřka wothladajo, zakónčene a hižo dlěši čas towarstwo Zinzendorf-Schloss Berthelsdorf na wšelake zarjadowanja do hrodu přeprošuje. Mějachmoj z mandželskej hižo dlěši čas wotpohlad, sej wobnowjony hród wobhladać a tak rozsudžichmoj so za wopyt njedawneho silwesterskeho koncerta. Nadžijachmoj so, zo změjemoj tak tež móžnosć, sej hród wotnutřka wobhladać.

Zastupiwiši do hrodu witaštaj naju Taeslerec mandželskaj. Znajemy so derje, wšako běše Andreas Taesler wot 1979 do 1987 farar w Bukcach a po tym měješe hač k lońšemu wotchadej na wuměnk wosadu w Berthelsdorfje na starosći. Towarstwo Zinzendorf-Schloss Berthelsdorf bě so na jeho iniciatiwu založilo a wón je hač na dzensniši dzeń jeho předsyda. Z prawom móže so tehodla wobnowjenje Berthelsdorfskeho hrodu jako jeho žiwjenski skutk wobhladować.

Dóstachmoj tak njeproblematisce skladnosć so po wšitkich rumnosćach wobhladować a njemóžachmoj so dodźiwać, w kajkim porjadku tu wšitko zaso je. Začuwachmoj, zo běše so tu w zašlych lětach z wjele wutrajnosću, potom a prócu tež wot dobrowólnych pomocnikow džěta! Bjez wěcywustojneho wjedženja njebě wězo móžno, so do nadrobnosćow restawracije zanurić, wšako běše powšitkowny začisć hižo wulkotny. Mjez druhim móžachmoj sej w jednej stwě na přemim poschodže zajimawu wustajeńcu při wobnowjenskich džělach namakanych artefaktow wobhladać. Na samym poschodže přihotuje so wustajeńca wo Zinzendorfje.

Koncert na tutym wječoru nastupajo běchmoj spočatnje trochu skeptiskaj. Tema běše nadosć njezwučeny: „Das Marien-Leben“, epos wot Rainer Maria Rilke. Hudźba, kiž so wot Drježdžanskeho chóra SINGularis z orchestrowym přewodom přednjese, běše do wuměsće wuběrnej recitacije Rilkeho eposa zaplečena. Přidatnje projicěrowachu so na scěnu mólby, kiž běchu pječa Rilce jako inspiracija služile. Přednjese chorewe a instrumentalne sadžby tematizowachu wšitke žiwjenje Marje, Jezusoweje maćerje, a běchu zdžěla hižo w zažnym srjedžowěku nastaje. Běše potajkim wjele njezwučeneho, přisposluchanje a cyłkowny awdiowizuelny

Wobnowjony hród Zinzendorfa w Berthelsdorfje. Wot meje hač do oktobra je hród kóždy srjedu, sobotu a njedzelu wot 14 do 17 hodžin za wopytowarjow wotewrjeny.

Fota: A. Taesler, T. Malinkowa (2)

začisć jimaše wopytowarjow.

Podobnje wupraji so farar n.w. Taesler w swojich džaknych słowach a zwurazni swoju spokojnosć nad bohatym wopytom, žurla w přizemju běše napjelnjena hač na poslednje městno.

Tež hdyž Berthelsdorf bjezposřednje před našimi wrotami njeleži, w nowym błyšču so swěćacy hród z historiskim wuznamom tež za nas Serbow je wěsće wopyta hódny. A nastupajo tamnišich dalších hudźbných poskitkow dowěrjamoj nětk, na aktualne nazhonjenje so zložuju, dobrej ručce zarjadowarjow. **Arnd Zoba**

W Mužakowje dopominaja na Nathanaela Bohuměra Lesku

Nathanael Bohuměr Leska narodži so 1751 jako syn serbskeho duchowneho w Mužakowje. Wot lěta 1757 wotrosće w Rakecach, dokal běchu nana za fararja powotali. Nadarjony syn studowaše medicinu, fyziku, filozofiju a řeče w Lipsku a skutkowaše tam potom jako profesor na uniwersiće. 1782 poda so na slědžersku jězbu po Hornjej Łužicy, wo čimž wozjewi swoje wobkedźbowanja, tež wo Serbach, w knize „Reise durch Sachsen“. 35lětny wón po čěžkim njezbožu 1786 w Marburgu zemrě.

Na wuznamneho syna Mužakowa dopomina tafla na lěkarni „Markt-Apotheke“ při torhošću městačka. Mjez woknomaj w přizemju historiskeho domu je připrawjena mjedžana tafla, na kotrejž steji dwurěčny napis: „Professor / Nathanael Gottfried / Leske / geb. 22.10.1751 in Muskau / gest. 25.11.1786 in Marburg / vielseitiger Naturwissenschaftler / fortschrittlicher Sozialökonom / Vorkämpfer für die Rechte / der Sorben // Professor / Nathanael Bohuměr / Leska / nar. 22.10.1751 w Mužakowje / zemr. 25.11.1786 w Marburgu / wjelestronski přirodowědnik / dopředkarski socialekonom / pučubar pra-

wow / serbskeho ludu“.

Mužakowskej lěkarni spožičihu 5. junija 1987 mjeno młodeho wučenca. Na domje, na kotrymž steješe tehdy we wulkich pismikach, ale jenož němšce „LESKE-APOTHEKE“, zdobom pomjatnu taflu wotkrychu. We wobłuku swjatočnosće přednošowaše naměstnik direktora Instituta za serbski ludospyt Frank Förster, rodzeny Mužakowčan, wo žiwjenju a skutkowanju Leski.

Po politiskim přewróće bu lěkarnja spo-

Pomjatna tafla při Mužakowskej lěkarni

čatk 1990tych lět sprywatizowana. Při tym změni so mjeno wot „Leske-Apotheke“ na „Markt-Apotheke“. Pomjatna tafla přeńdže do wobsydstwa Mužakowskeho měšćanskeho a parkoweho muzeja, zawosta pak jako trajna požčonka na domje a bu 2004 wobnowjena.

Na Lesku dopomina w jeho ródnyh měšće nimo teho hišće Leskeweg, pučik w sydlišću jednoswjóbných domow w měšćanskim džělu Hora. **Trudla Malinkowa**

Nadróžna tafla w měšćanskim džělu Hora

Powěšće

Drježdźany. Ewangelska a katolska cyrkej w Sakskej chćetej přichodnje nastupajo wučbu nabožiny wušo hromadže dźělać. Wotpowědnu pozicisku papjeru ke „konfesionalno-kooperatiwnej wučbje“ předstajitaj biskopaj Carsten Rentzing a Heinrich Timmerevers 7. januara w Drježdźanach zjawnosći. Najpozdišo w léće 2020/21 ma so nowy koncept najprjedy na třoch do štyrjoch šulach jako model wupruwować. Přičina teho su snadne ličby wobdźělnikow na nabožnej wučbje we wšelakich kónčinach Sakskeje. Po informacijach cyrkwjow wobdźěla so w Sakskej tuchwilu 82 000 šulerjow na ewangelskej a 7 500 na katolskej nabožnej wučbje.

Wojerecy. Na Křesćanskej šuli Johanneum we Wojerecach, kotraž zestaji so z wyšeje šule a z gymnazija, wuknje tuchwilu dohromady dwanaće šulerjow serbsčiny. To je wjac wobdźělnikow hač w lětach do teho. Přiběraju přizjewja so tež ze serbskeje gmejny Ralbicy-Róžant šulerjo na Johanneumje. Po informacijach šule je šulerstwo něhdze po třeciny ewangeliske, katolske a bjezkonfesionalne. Johanneum bě so 1992 jako ewangelski gymnazij založil. Wot šulskeho lěta 2016/17 maja tu zdobom tež wyšu šulu a změnicu mjeno na Křesćanska šula Johanneum.

Budyšin. Srjedź januara zakónči so w Budysko-Kamjenskim cyrkwinskim wobwodze 13. nachribjetnikowa akcija za šulskich nowačkow w Tansaniji. Dohromady wunjese wona 4 310 nachribjetnikow, kiž su wosadni z třěbnymi utensilijemi napjeljene darili. To je rekordny wuslědk a wjac hač běchu organizatorjo akcije wočakowali. Mjez tym su nachribjetniki z Drježdźanskeho lětanisća swój puć do diecezy Meru w Tansaniji nastupili.

Gołkojce. Składnostnje 200. posmjertnin fararja Jana Bjedricha Fryca wotmě so wutoru, 15. januara, wopomnjenska swjatočnosť. K zahajenju zaklinča w Gołkojskej cyrkwi pišćelowa hudźba. Fararka Katharina Köhlerowa z Dešna

swjećeše nutrnosť. Po tym položichu wěnc na row fararja Fryca při cyrkwi a předstajichu rodopisne slědženja wo jeho swójbje, ke kotrejž wjacori wuznamni serbscy fararjo slušeja. Jan Bjedrich Fryco přeloži we wjacelětnym dźěle Stary zakon do delnjoserbsčiny, kotryž 1796 w čišću wuńdže.

Rakecy/Wojerecy. We Wojerowskej Łužiskej hali předstaji Rakečanski Pawoltski chór 19. a 20. januara z wulkim wuspěchom znowa swój musical „Die Millionärin“. W nim předstaji so žiwjenje Sabiny Ball (1925–2009), kotraž bě po Druhej swětowej wójnje jako čěkanča z Němskeje do Ameriki wupućowała. so tam na milionara wudała a po bolostnych wosobinskih nazhonjenjach puć ke křesćanstwu naša.

Podstupim. Na ekumeniskich kemšach w tudyšej Měrowej cyrkwi zapokazachu njedźelu, 20. januara, Steffena Tuschlinga za noweho fararja Ewangelskeje studentskeje wosady w Podstupimje. 50lětny teologa zastawa tute město hižo wot lońšeho septembra. Do teho bě 15 lět dołho jako farar Ewangelskeje reforměrowaneje wosady w Osnabrücku skutkował. Wot 1999 do 2003 slědžeše w Serbskim instituce w Budyšinje za cyrkwinskimi stawiznami ewangelskich Serbow w Pruskej, wo čimž je wšelake přinoški wozjewił a mjez druhim w interviewje w Pomhaj Bóh rozprawjał (hlej PB č. 1/2002).

Budyšin. Za zastojnstwo noweho superintendenta cyrkwinskeho wobwoda Budyšin-Kamjenc je wjednistwo sakskeje krajneje cyrkwe namjetowało dweju kandidatow. Wo město požadaj so Tilmann Popp, farar studentskeje wosady w Drježdźanach, a dr. Sebastian Schurig, farar w Dippoldiswalde-Schmiedeberg. Mjez nimaj maja synodalajo Budyskeje wokřesneje synody na swojim posedženju 1. februara wolić. Dotalny Budyski superintendent Werner Waltsgott so 1. junija na wuměnk poda.

Dary

W decembru je so darilo za Serbske ewangeliske towarstwo 200 eurow a 100 eurow a za Pomhaj Bóh 54 eurow, dwójce 50 eurow, 42 eurow, 25 eurow, dwójce 22 eurow, 20 eurow, 17 eurow a 12 eurow. Bóh žohnuj dary a daricelow.

Spominamy

Před 400 lětami, 4. februara 1619, narodži so farar **Zacharias Běrlinck** we Wojerecach. Jeho nan Daniel Běrlinck bě tam diakonus, jeho dźěd Jurij Běrlinck bě jako eksulant z Čěskeje do Łužicy přišoł a z fararjom w Hućinje był. Po wopyće Budyskeho gymnazija studowaše Zacharias Běrlinck teologiju. Něšto lět bě farar w Kózłom a Malešecach a po tym dołhi čas w Poršicach. Wón přeloži wjacore dźěle biblije, Lutherowy katechizm a někotre modlitwy do serbsčiny. Tute dźěla wostachu nječišćane a so

nažel zhubichu. W léće 1689 wozjewi wučbnicu serbsčiny, w kotrejž nastaji prawida za serbski prawopis, kiž so po němskej rěči zložowachu. Z tym spřećiwješe so prócowanjam Budestečanskeho fararja Michała Frencela wo serbske pišćanje po čěskim přikładze. Zacharias Běrlinck bě woženjeny z Elisabeth, dźowku fararja Worjeha z Hodźija. Jeju syn Daniel sta so z kurwjerchowskim lékarjom. Zacharias Běrlinck zemřě 12. meje 1695 jako senior serbskeho duchownstwa. Jeho narowny pomnik na sewjerneji muri Poršiskeje cyrkwe je so w 20. lěstotku zhubił. Najskeje su jón při wonkownym wobnowjenju cyrkwe w lětach 1988–1990 wotstronili. *T.M.*

Přeprašujemy

W februaru wysyla so ewangelske Nabožne słowo k dnjej w serbskim rozhłosu.

02.02. sobota

13.45 dźěłarnička serbskich Bjesadow w Hodźiju na kantoraće

03.02. 5. njeźela do póstneho časa

10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

13.02. srjeda

19.00 Bjesada w Rakecach w farskej bróžni

14.02. štwórtk

18.30 Bjesada w Bukecach na farje

17.02. Septuagesimae

10.00 dwójorěčna namša w Bórkowach (farar Heimann)

24.02. Sexagesimae

12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

03.03. Estomihi

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadni zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangeliske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)

Čišć: Lessingowa čišćernja, Kamjenc

Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangeliske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen

IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67

BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Lětny abonement plaći 8 eurow.